

Titel: DE VITA MENTALI. Eller: Om det overnaturlige Liv. Fremsat udi en Samtale Imellem en Mester og en Discipel [...] Skrevet i 1622 af Jacob Böhmen. Oversat [...] af Mette Magdalena Kyhneln.

Citation: "DE VITA MENTALI. Eller: Om det overnaturlige Liv. Fremsat udi en Samtale Imellem en Mester og en Discipel [...] Skrevet i 1622 af Jacob Böhmen. Oversat [...] af Mette Magdalena Kyhneln.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 19*, S.E. Schwach, Christiania, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_019-shoot-workid1_019_007.pdf (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 19

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

DE VITA MENTALI.

Eller:

Om det overnaturlige Liv.

Fremsat udi en

Samtale

Imellem en Mester og en Discipel.

Om:

Hvorledes Siælen kand komme til guddommelig Beskuelse og Hørelse, hvad dens Børnlighed er i det naturlige og overnaturlige Liv; og hvorledes den kand vende sig fra Naturen til GUD, og atter fra GUD til Selvraadighed; saa og hvad Siælens Salighed og Fordærvelse er. Skrevet i Aaret 1622. af JACOB BÖHMEN. Oversat af det Tydste i det Danske Sprog af METTE MAGDALENA KYHNELN.

Paa Oversætterindens egen Bekostning.

Christiania, trykt hos S. C. Schwach.

1771.

2
3

Fortale.

Milde rettdømmende Læser!

I disse Tiider at oversætte Skrivter af det Tydske og lægge for Lyset i det Danske Sprog, er et Arbejde, som kræver lærde Folk: Hvilke ey alleene ere begge Sprogene mægtige; men endog velgrundede i de grammatikalske Regler. En Læg (især det skrøbeligere Slags) haver derfor saa megen større Aarsag at befrygte de mange Anstød, der ville møde, om saadan Oversættelse, af de rette Sprogkyndige, strængeligen og nøye skulle sættes paa Prøve-

4

Fortale.

Steenen. Jeg (i min ringe Deel) veed derfor intet bedre Raad, end at tilstaae redelig min Uformuenhed, saavel i dette som meere; og dernæst udbede mig Læserens milde Bevaagenhed og Yndest for mig og min liden Oversættelse, i Forhaabning: At den dog torde falde i nogles Hænder, som besidde den ædle Gave, at ansee andres Tilstand med lige saa stor Ømhed, som deres egen, derved de og lætteligen indsee: Hvorledes den kand være til Mode, der haver en hiertelig Lyst til at forrette en nyttig Gierning; Men er tillige i Banghed og befrygter at han ej skal kunde formaae at fuldføre samme, efter det gode Øjemed, hvortil han sigter. De, som ikke ere af en saa øm Tænkemaade, ville kortelig svare:

5

Fortale.

Det er jo best, at ikke befatte sig med det, som man ikke grundig forstaaer, saa er man saadan Bekymring qvit; Men de Ømtænkende, gjøre mildere Slutninger, og holde min eenfoldige Tænkemaade ikke aldeles ugrundet, naar jeg tør sige: At dersom slet ingen fleere Gierninger, end de der skee gandske uden Bekymring, skulde foretages, da maatte endog mange nyttige, ja de højst Magtpaaliggende Ting blive uforrettede, hvilket var uforsvarligt; Thi vel er en sømmelig Frygtsomhed baade nødvendig og tienlig, men

bryder den ud til Forsagthed, da er den øverskridet den tilbørlige Grad, og falder tillige gierne hen til Efterladenhed i det Gode: staaer altsaa Fare for at komme i en Tilstand,

6

Fortale.

om hvilken meldes følgende: Væ et frygtagtigt og efterladent Hierte; det troer ikke, derfor skal det ikke beskyttes. Syr. 2, 12. 13. De billige og milde vide vel hos sig selv: At omendskiøndt de ønske hierteligen at kunde forrette meget godt, saa formaaer dog kun den mindste Deel Mennesker at fuldbringe neppe som nogle Solegrand Godt, imod det meget Gode som de agte sig skyldige til: Derfor pleje de og ofte at tage Villien for Verket hos andre, betænkende: At hvo som vil gierne tiene enhver trolig med det lidet han formaaer, den giver tilkiende, at han i det mindste har et redebont Hierte; og om ham vederfares en saa god Held, at blive lemfeldig beegnet, da kand han med Tiiden

7

Fortale.

forbedres. Den bevaagne Læser vilde mildeligen betænke: Hvad Lejlighed jeg (som et Barn, der blev tidlig Forældre-løs og arvede intet betydeligt, uden en grundig Børnelærdom og Læsning; med hvilken beste Tære-Penge, jeg i mit Alders 13de Aar, maatte forlade Genjen i Nordland, som er mit Føde-Stæd) kand have havt til at nyde nogen grundig Underviisning i rette Tiid. Men formedelst en skiult Fortrøstning, samt god Forhaabning om Læserens milde Bevaagenhed og Yndest, der mig saa oftest (særdeeles ved min simple Harpe-Musik) er vederfaret, fatter Modet sig nogenlunde til at komme frem med denne liden Oversættelse, som en Particul af mine 16 Aars Forlængsel efter at oversætte nogle

8

Fortale.

af den Sal: Jacob Bøhmens Skrivter; og er dette det allerførste, som af mig gives i Trykken. At jeg ikke allevegne, og Ord fra Ord, haver bundet mig til Autors korte Udtale, det bekiender jeg, efterdi bemeldte Sal. Mand vidner selv: At særdeeles nogle af hans Skrivter, ere i Førstningen kun optegnede til en Memorial for ham allene; og bekiender derhos: At næsten alle hans Skrivter, ere skrevne med en fyrig Snarhed, naar Erkiændelsen haver teet sig i hans Gemyt, da han melder: at have maattet skrive saa hastig, at Haanden har skiælvet derved, just for at faae det antegnet inden det daledede igjen, hvilket han og ofte melder, at være skeet, fordi Erkiændelsen er kun Stykke-viis hos

9

Fortale.

os her i Tiiden, og haver ikke altiid lige stor Klarhed, men fordunkles lættelig af det idelige foranderlige Kiød og Blod. Men da bemeldte Sal Mand fornam: At nogle af hans Skrivter (hvilke han efter fortroelige Venners Bgiæring kun havde laant dem til at giennemlæse) vare af andre atter udskrevne, og i andre Lande allereede trykte: Saa erindrer han ofte, at en Deel deraf, burde tydeligere og forstaaeligere udføres: hvilket og fornemmes at være sandt; thi uagtet den store Flid han haver brugt til at skrive tydelig, saa haver dog ikke Tiden tilladt ham, at udføre alting saaledes, som han gierne ønskede, saa at der hører et øvet Gemyt til, at forstaae samme; hvilket og vel Deels haver været

10

Fortale.

Aarsage til disse Skrivters Vanrygte, at de ere blevne udraabte som skadelige, samt gandske uforstaaelige; hvilket befindes tvertimod, naar de retteligen betragtes, ja, mange gudfrygtige og grundige lærde Mænd, baade geistlige og verdslige, have vidnet, at forbemeldte Sal. Mand haver skrevet saa grundigt og vel, baade hvad det guddommelige Væsen angaaer, samt om Mennesket og den gandske Natur; saa at man kand finde al den Siæls og Sinds Fornøjelse, som man ved Læsning (næst den Hellige Skrivt) kand ønske sig. Men især om Vor Herres JEsu Christi allerhelligste Manddoms Annammelse, og hans store Igienløsnings Verk; hvilket Autor saa grundigt og herligt haver beskrevet,

11

Fortale.

saa at, om en Siæl var i næsten yderligste Forvirrelse, og nær ved at fortvivle, da kunde den dog ved den Allerhøjestes Bistand glemme al sin Nød, og i den Stæd, inderligen priift Gud; hvis store Kiærlighed og

grundløse Barmhertighed man ret efter Ønske kand betragte i disse dyrebare Skriver. Naar derfor min liden Oversættelse maatte falde i saadanne Hænder, der baade tiende ovenbemelte Skriver, og forstaae det Tydske Sprog, da bedes ydmygeligst, at see over med mig, fordi jeg paa mueligste Maade haver stræbet, at skrive forstaaeligt, for de Eenfoldiges Skyld. Især da den største Deel af mine kiære Landsmænd, forstaae slet intet af det Tydske

12

Fortale.

Sprog, saa var det mig just om at gjøre, at Oversættelsen baade nogenlunde kunde klinge efter det Danske Sprogs sædvanlige Tale-Maade, og tillige være forstaaeligt; thi med uforstaaelige Tale-Maader ere ikke mange tiende. Og hvo der tilbyder en anden sin Tieneste, maae rette sig efter den, som han giver fore at gierne ville tiene. Saadant er Aarsagen hvorfor her og der findes nogle Ord, til at udføre Meeningerne desto forstaaeligere, efter den liden Indsigt mig er forundt, under 16. Aars Bekiendtskab og Øvelse i forbemeldte Skrifter. Men fra Autors Grunde, i Erkiendelsen, haver jeg med mit Vidende ikke i nogen Maade viget. Men om denne liden

13

Fortale.

Oversættelse faldt i nogle Eenfoldiges Hænder, hvilke syntes at nogle Ting vare endnu uforstaaelige, da er mit venlige Giensvar følgende: At det ikke denne Sinde har været mig mueligt at oversætte det tydeligere, uden tillige at have maattet vige fra Autors Erkiændelse, og naar dette var skeet, saa kunde det ikke med rette kaldes en Oversættelse. At mit Hierte haver meent det eenfoldigt og vel, tør jeg dog vidne. Og ligesom mig i disse sidste 13. Aar, i hvilke jeg paa den østlige Kandt af mit Fæderneland, har vanket som Fremmed, er vederfaret Over-Mænds Bevaagenhed, og Lige-Mænds Yndest, ved en jævn eenfoldig Vandel, saa øndsker og hiertelig

14

Fortale.

denne Sinde: At Over-Mænds Gunst og Bevaagenhed maatte værdiges denne min liden Oversættelse, samt at Lige-Mænds Yndest maatte vendes til den. Derved mit (af adskillige Trængsler nederslagne) Sind kunde opmuntres, til at give saavel nogle af mine egne eenfoldige Betænkninger over endeel Skrivtens Sprog, som og at oversætte fleere af ovenbemeldte Sal. Böhms Skriver; hvilket, om GUd skiænker Liv og Sundhed, og dette lidet Verk vorder gunstigt optaget, vist skal skee. Da min Tanke er først at oversætte Sal. Autors Besvarelse paa de 40. Spørsmåale om Siælen: hvilke af en adelig Herre ere opsadte og sendte til J. Böhmen. Dem han

15

Fortale.

og, saa grundig og ypperlig, til den Sal. Herres, samt mange fleeres Forundring og store Fornøjelse, har besvaret, saa at det vel er værd at læse ofte igiennem, ligesaavel i det Danske, som og disse Skriver næsten i alle bekjændte Sprog, med Begiærlighed ere vordne oversatte og læste. Ved et upartisk Sind, og en billig Tænkemaade, som giver sig Taalmodighed, til at prøve alle Ting nøje og beholde det Gode, befindes ofte, at det, som er udraabt for at være skadeligt, ej alleene er uskyldigt, men haver end og stor Velsignelse og herlig Nytte i sig; om hvilket (dersom GUd behager) skal meldes udførligere paa en anden Tiid.

16

Fortale.

Herren befordre mit lille Arbejde, og velsigne samme paa dennem, som læse det.

Saadant ønsker hiertelig

Den, som med Ydmyghed og al tilbørlig Hengivenhed,

Er den bevaagne og velydende

Læsers

Ydmygeste og ærbødige Tienerinde

M: Magdalena Kyhneln.

17

DE VITA MENTALI.

Eller:

Om det overnaturlige Liv.

Fremstillet i en

Samtale

Imellem en Mester og en Discipel.

1. Discipelen spurgte Mesteren saaledes: Hvorledes kand jeg komme til det overnaturlige Liv, saa at jeg kand see GUD og og høre ham tale?

Mesteren svarede: Dersom du et Øjeblik kand svinge dig didhen, hvor intet Creatur boer, saa hører du hvad GUD taler.

18

2. Discipelen spurgte: Om det er nær eller langt borte?

Mesteren svarede: Det er i dig (selv), og dersom du en liden Stund kand bringe din Villie samt gandske Sind til Taugshed, saa skal du høre u-udsigelige Guds Ord.

3. Discipelen sagde: Hvorledes kand jeg høre, naar min gandske Villie og Sind er ligesom dæmped ved Taugshed?

Mesteren svarede: Naar din selvraadige Villie og Sind, er tyst og stille, saa vorder den evige Hørelse, Syn og Tale aabenbaret i dig, saa at du kand høre og see GUD, som boer i dig; thi din Egenvillie, Hørelse og Syn, forhindrer dig fra at see og høre GUD.

4. Discipelen sagde: Hvorledes skal jeg kunde see og høre GUD, efterdi han er over Natur og Creatur?

Mesteren svarede: Naar din Egenvillie formedelst Stiltienhed lader af fra det, som den selv vil, saa est du det, som GUD var, førend Natur og Creatur blev til, og af hvilket han haver skabt din Natur og Creatur: Saa hører og

19

seer du med det, som GUD saae og hørde med i dig, førend din Egenvillie, Syn og Hørelse begyndte.

5. Discipelen sagde: Hvad holder mig da op, at jeg ej kand komme didhen?

Mesteren svarede: Din Egenvillie, Hørelse og Syn forhindrer dig, i det du modstræber det, som du est kommen af; thi formedelst din Egenvillie afbryder du dig fra GUDs Villie, og med dit eget Syn, seer du ikkun ind i din Egenvillie, og din Villie forstopper din Hørelse med naturlige og jordiske Tings egensindige Begiærlighed, hvilken indfører dig i en Grund, og overskygger med det, som din Egenvillie begiærer, paa det du ej skal komme til det Overnaturlige, som overgaaer al Sands.

6. Discipelen spurgte: Men efterdi jeg staaer i Naturen, hvorledes kand jeg da komme igiennem den, uden Naturens Sønderbrydelse, i det jeg trænger ind i den overnaturlige Grund?

Mesteren svarede: Dertil hører trede Ting. Det Første er: at du overgiver GUD din Villie, og nedsænker dig gandske i hans Barmhiertighed. Det

20

Andet er: at du hader din Egenvillie, og ikke gjør det, som din Egenvillie attraaer. Det Tredie er: at du i Taalmodighed underkaster dig vor HERres JEsu Christi Kors, paa det du kanst udstaae Naturens og Creatures Fristelse: Om du dette gjør, saa skal GUD tale i dig, og formedelst sig Selv indføre din overladne Villie i den overnaturlige Grund, saa at du kandst høre.

7. Discipelen sagde: Dersom jeg gjorde det, saa maatte jeg forlade Verden og mit Liv.

Mesteren sagde: Dersom du forlader Verden, saa kommer du ind i det, som Verden er gjort af; og dersom du

taber dit Liv, saa at din Formue vorder afmægtig, saa staaer du just i det for hvis skyld du forlader Livet, nemlig: i GUd, af hvilken Livet kom i dit Legeme.

8. Discipelen sagde: GUd haver skabt Mennesket i det naturlige Liv, til at hærske over alle Creature paa Jorden, og at være en Herre over alt Liv i denne Verden, derfor maae man jo Ejendommeligg besidde det.

21

Mesteren sagde: Dersom du hærsker ikkun blot over Creaturene udvortes, saa fører du dit Herredømme paa Dyre-viis, og i saadan Dyre-Art staaer din villie kun udi et figurligt og forgiængeligt Herredømme: Dertilmed saa indfører du og din Begierlighed i Dyrenes Væsen, derved vorder du anstucken og fangen, saa at du bekommer Dyrs Art: Men dersom du forlader den figurlige eller bildende Art; saa staaer du over alt det, som er figurligt, og hærsker i Grunden over alle Creature, nemlig: i den Grund af hvilken de ere skabte; og da kand intet paa Jorden skade dig, thi du est vorden alle Ting liig, og intet er dig uligt.

9. Discipelen sagde: O kiære Mester! Lær mig dog, hvorledes jeg paa det nærmeste kand komme derhen, at vorde alting liig?

Gierne, svarede Mesteren: Betænk vor HERres JESu Christi Ord, som han sagde: Uden I omvende Eder og bliver som Børn, skulle I ingenlunde see GUDs Rige. Matth. 18. Er det nu saa, at du vilt vorde alting

22

liig, saa maae du forlade alting og vende din Attraae fra dem, saa du ikke begiærer eller antager Noget at besidde som en Ejendom; thi saa snart du indtager eller fatter det Noget i din Begiærighed til en Ejendom, saa est du skyldig til at beskierme og antage det som dit eget Væsen: Men indlader du ingen Ting i din Begiærighed, saa est du frie fra alle Ting, og hærsker paa samme Tiid tillige over alting; thi du haver ikke indladet Noget i din Tilegnelse, men est vorden alting som et Intet, og alting er vorden dig som et Intet; du est da ligesom et Barn der ikke forstaaer hvad en Ting er, og om du end forstaaer det, saa forstaaer du det dog uden din Villies Anrørelse, paa samme Maade, som Gud hersker over alle Ting og beskuer alle Ting, og kand ikke begribes af nogen Ting; Men at du badst mig lære dig hvorledes du kunde komme dertil, saa betragt Christi Ord, som sagde: Uden mig kunde I intet gjøre: Joh. 15, 5. Ved din egen Formue kandst du ikke komme til saadan Hvile, at intet Creatur skulde røre eller

23

anfægte dig, uden saa er, at du gandske og aldeeles indgiver dig i vor HERres JESu Christi Liv, og overlader ham din gandske Villie og Begiærighed, saa staaer dit Legem i Verdens Egenskaber, og din Fornuft under vor HERres Christi Kors; Men med din Villie vandrer du i Himmelen, og staaer i den Grund af hvilken alle Creature ere komne, og didhen de atter gaae; saa kandst du beskue alle Ting udvortes med Fornuften, og indvortes med Gemyttet, og herske i og over alle Ting med Christo, hvilken er given al Magt i Himmelen og paa Jorden. Matth. 28.

10. Discipelen sagde: O Mester! Creaturene hvilke leve i mig holde mig tilbage, ak jeg ikke kand gandske overgive mig, hvor gierne jeg end vilde.

Mesteren sagde: Dersom din Villie vender sig fra Creaturene, saa ere de forladte i dig, og ere ikkun i Verden, og da er kun dit Legeme hos Creaturene, men din Aand vandrer med Gud; og i det din Villie forlader Creaturene, saa ere Creaturene døde i den, og leve kun i dit jordeske Legeme i Verden, og dersom din

24

Villie ikke indlader dem i sig, saa kunde de ikke røre Siælen; thi St. Paulus siger: Vor Vandring er i Himmelen. Item: I ere den Hellig Aands Tempel, som boer i Eder. I Cor. 6,19. Saa boer da den Hellig Aand i din rette Villie og Creaturene i dit Legeme.

11. Discipelen sagde: Naar da den Hellig Aand boer i Gemytters Villie, hvorledes kand jeg da blive bevaret og vogte mig, at han ej viger fra mig?

Mesteren svarede: Hør vor HERres JESu Christi Ord, som han sagde: Dersom I blive i mig, saa bliver og mine Ord i Eder. Saafremt du nu bliver i Christi Ord med din Villie, saa bliver og hans Ord og Aand i dig; Men dersom du indgaaer i Creaturene med din Villie, saa haver du afdraget dig fra Gud; Derfor kand du ikke bevares paa anden Maade, end at forblive i bestandig Ydmyghed ved stedsevarende Poenitentse; saa at det idelig fortryder dig, at Creaturene leve i dig: Dersom du gjør dette, saa dødes Creaturene daglig i dig,

25

og du staaer i en daglig Himmelfart med din Villie.

12. Discipelen sagde: O kiære Mester! Lær mig dog, hvorledes jeg kand komme til en saadan stedsevarende Poenitentse?

Mesteren svarede: Naar du forlader det som elsker dig, og elsker det som hader dig, saa kand du stedse staae i en saadan Tilstand.

13. Discipelen sagde: Hvorledes skal jeg forstaae dette?

Mesteren svarede: Dine forfængelige Creature i Kiød og Blod, samt alle de som elske dit kiødelige Sind, de elske dig, fordi din Villie gjør deres Begiering, disse maae din Villie forlade og holde dem for Fiender; Derimod hader din kiødelige Sands vor HERres JEsu Christi Kors, med hvilket følger Verdens Spot, dette maae du lære at elske og paatage dig til din Poenitentses daglige Øvelse; Saa skal du stedse finde Aarsag til at hade Creaturets Forfængelighed som boer i dig, og at søge den evige Hvile, deri din Villie kand have Roe, som Chris-

26

stus siger: I Verden haver I Angest, men i Mig skulle I have Hvile.

14. Discipelen sagde: Hvorledes kand jeg udstaae den Angest som er i Verden?

Mesteren svarede: Naar du eengang hver Stund eller Time trænger dig ind i Guds allerpureste Barmhertighed, i vor HERres JEsu Christi Lidelse og Død, som overgaaer al Fornuft og creaturlig Sands; saa bekommer du Kraft over Synden, Døden, Diævelen og Helvede, saa at du kandst herske over dennem og bestaae i al Anfægtning.

15. Discipelen sagde: Hvorledes vilde det vel gaae med mig arme Menneske, om mit Gemyt kunde naae didhen, hvor intet Creatur boer?

Mesteren svarede hannem gandske venligen: O kiære Discipel! Dersom din Villie kunde en liden Stund rive sig løs fra alle Creature, og trænge sig dighen som intet Creatur boer, da blev den indført med Guds Kiærligheds højeste Glands, og fik smage vor HERres JEsu Christi allersødeste Kiærlighed, som intet

27

Menneske kand udsige; ja den fik at føle og smage vor HERres JEsu Christi udsigelige Ord om hans store Barmhertighed i sig; og da skulle du fornemme: At vor HERres JEsu Christi Kors vilde forvandles dig til den allerstørste Vederqvægelse og Velgierning, saa at din Villie vilde mere elske det samme, end som al Verdens Ære og Gods.

16. Discipelen sagde: Men hvorledes vilde det da gaae med Legemet, efterdi det maae leve i Creaturet?

Mesteren svarede: Legemet blev stillet i vor HERres JEsu Christi Efterfølgelse, hvilken sagde: Mit Rige er ikke af denne Verden. Saa begyndte Legemet Dødelse indvortes og udvortes: Udvortes afdøde det Verdens Forfængelighed og onde Gierninger, og blev al Overdaadighed fiendsk og hadsk; og indvortes afdøde det den onde Lyst og Tilbøjelighed efter haanden, og bekom et nyt Sind og Villie, hvilket stedse var til Gud indrettet.

17. Discipelen sagde: Men Verden vilde dog hade et saadant Menneske,

28

fordi han imodsgode den, og levede anderledes end den lever?

Mesteren svarede: Dette vilde han ikke optage saaledes, som hannem derved skeede nogen Lidelse: Men vilde derimod glæde sig hierteligen, fordi han var bleven agtet værdig til at blive vor HERres JEsu Christi Billede lig; og vilde derfor gjerne bære saadant Kors efter vor HERre, naar han kun maatte nyde Guds allersødeste Kiærligheds Indgydelse.

18. Discipelen sagde: Men hvorledes vilde det gaae med hannem, naar han indvortes blev angreben af Guds Vrede og udvortes af den onde Verden, ligesom der skeede med vor HERre Christo?

Mesteren svarede: Det gik da med hannem, ligesom med Christo, hvilken, da han blev korsfæstet og bespottet af den onde Verden og Præsterne; saa besat ede han sin Siæl i sin Faders Haand, og skildtes saa fra denne Verdens Angest, i det han gik ind i den evige Glæde. Paa samme Maade vilde og et saadant Menneske trænge ind i sig selv, ud fra et Verdens Spot og Angest, og nedsænke sig i

29

Guds store Kiærlighed, derved han og i det søde JEsu Navn blev vederqvæget og opholdet; og fik saaledes at

see og smage en nye Verden i sig, hvilken igiennemtrænger Guds Vrede: I dette nye Verdens Væsen vilde han indsvøbe sin Siæl; og agte alle Ting lige, enten Legemet var i Helvede eller paa Jorden, efterdi hans Gemyt er i Guds største Kiærlighed.

19. Discipelen sagde: Men hvorledes kunde han da ernære sit Legeme og forsørge sine i Verden, naar al Verdens Ugunst paafaldt hannem?

Mesteren svarede: Han bekommer en større Gunst, end der er i Verdens Formue: thi han haver GUD og alle Hans hellige Engle til Venner, som beskykker ham i al Nød: Dertilmed velsigner og Gud hannem i alle Ting; og om det end syntes som Gud ikke havde Agt paa ham, saa er saadant kun en Prøve og Kiærligheds Dragelse, paa det at han desto inderligere skal bede til Gud, og befale ham alle sine Veje.

20. Discipelen sagde: Men han taber dog alle sine gode Venner, og ingen

30

er med hannem, som i Nøden kunde staae ham bie?

Mesteren svarede: Han bekommer alle retskafne gode Venners Hierte til Ejendom, og taber kun sine Fiender, hvilke have tilforn elsket hans Forfængelighed og Ondskab.

21. Discipelen sagde: Hvorledes skeer det, at han bekommer sine gode Venner til Ejendom?

Mesteren svarede: Han bekommer alle deres Siæle til Brødre og sit eget Livs Medlemmer, hvilke tilhøre vor HERre JEsu; thi Guds Børn ere i Christo kun Et, der er Christus i Alle: Derfor bekommer han dennem alle til legemlige Medlemmer i Christo; thi de have de himmelske gode Ting tilfælles, og leve i Een Guds Kiærlighed, ligesom Greenene paa Træet af Een Saft: Dertilmed saa kand det ikke mangle hannem paa udvortes legemlige Venner, ligesaa lidet som vor HERre Christus manglede udvortes Venner; omendskiøndt de ypperste Præster og Verdens Lærde ikke vilde elske hannem, fordi de ikke hørde hannem til,

31

ej heller vare Hans Lemmer og Brødre, saa blev Han dog elsket af dennem, som annammede og kunde fatte Hans Ord; Ligesaa vilde og de, som elske Retfærdighed og Sandhed, elske et saadant Menneske; Ligesom Nicodemus der elskede JEsu for Sandhedens skyld i sit Hierte, og kom til JEsu om Natten, fordi han frygtede sig for den udvortes Verdens Had: Saaledes bekom og et saadant Menneske Venner, hvilke ikke tilforn havde været ham bekiendte.

22. Discipelen sagde: Men det er dog en meget haard Ting, at være foragtet af al Verden?

Mesteren svarede: Hvad dig nu synes at være tungt, det kommer du herefter til at elske allermest.

23. Discipelen sagde: Hvorledes kand det lade sig gjøre, at jeg kand elske det, som foragter mig?

Mesteren svarede: Nu elsker du jordisk Viisdom; Men naar du vorder iført med den himmelske Viisdom, saa seer du, at al Verdens Viisdom er kun Daarlighed, og da bliver du vaer, at

32

Verden hader kun din Fiende, nemlig: Det dødelige Liv, hvilket du og hader selv: Derfor saa begynder du og at elske saadant dødeligt Livs Foragtelse.

24. Discipelen sagde: Men hvorledes kand det skee, at et Menneske kand elske og tillige hade sig selv?

Mesteren svarede: Det er ikke din Selvraadighed i saa Maade, som du elsker hos dig selv; Men du elsker den guddommelige Grund i dig, thi den er en Guds Kiærlighed som dig er skienket, derved du elsker Guds Viisdom og underlige Gierninger, samt dine Brødre: Derimod hader du billig din Selvraadighed i hvilken det Onde hænger ved dig; Dette Had kommer deraf, at du vilde gjerne gjøre Selvraadigheden til Intet, og gandske sønderbryde den, at den kunde vorde til en guddommelig Grund i dig. Kiærligheden kand ikke fordrage Selvraadigheden, men hader den, fordi den er en dødelig Ting, og disse Tvende kunde ikke vel skikke sig tilsammen; thi Kiærligheden besidder Himmelen og boer i sig selv: Men Selvraadigheden besidder Verden, samt dens

33

Væsen og boer ogsaa i sig selv: Ligesom Himmelen behersker Verden og Evigheden behersker Tiiden, saaledes hersker og Kiærligheden over det naturlige Liv.

25. Discipelen sagde: Kiære Mester! Siig mig dog, hvorfor Kiærlighed og Lidelse, Ven og Uven, maae være

tilsammen: var der ikke bedre at der var idel Kiærlighed?

Mesteren svarede: Dersom Kiærligheden ikke boede hos Lidelse, saa havde den intet som den kunde elske; Men efterdi dens Væsen er at elske den arme fangne Siæl som staaer i Lidelse og Piine, saa haver den Aarsag til at elske sit eget Væsen, og at redde det af Piinen, paa det den kand werde elsket igien; Desuden, saa kunde ej heller kiendes hvad Kiærlighed var, dersom den ikke havde det, som den gad elske.

26. Discipelen spurgte: Hvad er Kiærligheden i sin Kraft og Dyd, samt i sin Højhed og Storhed.

Mesteren svarede: Dens Dyd er det Intet, og dens Kraft igiennemtrænger alle Ting: Dens Højhed er saa høj som

34

Gud, og dens Storhed er større end Gud: Hvo som finder den (nemlig Kiærligheden) den finder intet og Alt.

27. Discipelen sagde: O kiære Mester! Siig mig dog, hvorledes jeg skal forstaae dette?

Mesteren svarede: At jeg sagde: Dens Dyd er det Intet, det forstaaer du naar du vender dig fra al Natur og Craetur, da du vorder som et Intet for Creaturet, saa est du i det evige Eene, det er Gud selv, og da føler og smager du Kiærlighedens højeste Dyd. Men det jeg sagde: at dens Kraft igiennemtrænger alting; det befinder du i din Siæl og Legem, naar den store Kiærlighed vorder andtændt i dig, saa brænder den stærkere end som nogen Ild formaaer at brænde: Dertilmed, saa kand du og see det paa alle Guds Gierninger, at Gud haver udgydet sin Kiærlighed i alle Ting, saa at den er alle Tings inderste og yderste Grund: Indvortes efter Kraften og udvortes efter Skikkelsen. Men at jeg ydermeere sagde: Dens Højhed er saa høj som Gud: det fornemmer du i dig selv: Naar Kiærligheden for-

35

medelst dens egen Kraft fører dig saa højt som Gud, hvilket du kandst see paa vor HERres Christi menneskelige Natur, den Han antog af os; hvilken Kiærligheden i Guddommens Kraft haver indført til Guds højeste Throne. Men at jeg og haver sagt: Dens Storhed er større end Gud; dette er og sandt: Thi hvor Gud ikke boer, der gaaer dog Kiærligheden ind, thi: Da vor HERre Christus stod i Helvedes Angest, saa var Helvede jo ikke Gud, men Kiærligheden trængde sig derind og sønderbrød Døden. Ligesaa og, naar du ængstes eller er i Angest, da er Angesten ikke Gud; Men Hans Kiærlighed trænger ind i din Angest, for at føre dig udaf Angesten, og indføre dig i Gud. Ligeledes haver det sig og, naar Gud skiuler sig i dig; saa er Hans Kiærlighed der tilstæde, og aabenbarer Ham i dig. Og at jeg sagde fremdeeles, at: Hvo som finder Kiærligheden, den finder Intet og Alt; Dette er og sandt: Thi han finder en overnaturlig og overvættets Grundløshed, som behøver intet Stæd til sin Boelig, og finder Intet som er den Liigt:

36

Derfor kand den best lignes ved Intet; thi man kan ikke ligne den ved Noget, efterdi den er dybere end det Noget: Altsaa er den alle Ting som et Intet, fordi den er ubegribelig og ufattelig; og efterdi den er som et Intet, saa er den frie fra alle Ting, og er det eeneste Gode, hvilket man ikke egentlig kand udsige, hvad det er. Men at jeg og sagde: Hvo den finder den finder Alt; Det er og sandt: Thi den haver været alle Tings Begyndelse, og den regierer alle Ting; Dersom du finder den, saa kommer du ind i den Grund af hvilken alle Ting ere fremkomne, og deri de staae, og formedelst den est du en Konge over alle Guds Gierninger.

28. Discipelen sagde: Kiære Mester! Hvor boer den i Mennesket?

Mesteren svarede: Hvor Mennesket ikke boer selv, der haver den sit Sæde i Mennesket.

29. Discipelen spurgte: Hvor det er som Mennesket ikke boer i sig selv?

Mesteren svarede: Det er i den til Grunde Gudhengivne Siæl, hvilken afdøer sin egen Villie, og begiærer ikke at

37

leve sig selv, men at leve i Gud, der boer den; Thi saa meget som Villien er afdøet sig selv, saa meget haver den faaet Plads; Thi hvor Egenvillien boede tilforn, der er nu Intet, derfor er Guds Kiærlighed alleene virkende deri.

30. Discipelen sagde: Men hvorledes kand jeg faae fat paa den, eller gribe den, uden min Egenvillies Dødelse?

Mesteren svarede: Dersom du vilt gribe den, saa flyer den for dig: Men dersom du gandske og aldeeles hengiver dig den, saa est du din Egenvillie afdøet, og da bliver Kiærligheden din Naturs Liv; thi den døder

dig ikke, men levendegjør dig i sit Liv; og da lever du ikke din, men Kiærlighedens Villie: thi din Villie bliver Kiærlighedens Villie, og da est du dig selv død, men lever i Gud.

31. Discipelen sagde. Hvoraf kommer da det, at saa faae Mennesker finde den, og enhver vilde dog gerne have den?

Mesteren svarede: De søge den alle, i Noget, saasom i forestillede Meeninger og Egenbegiærlighed. Desuden saa have

38

de og nesten alle, en Egennaturlig Lyst, saa at omendskiøndt Kiærligheden tilbyder sig dennem, saa finder den dog intet Stæd hos dem; Thi Egenvilliens Forestilling haver sadt sig i Kiærlighedens Stæd, og denne Egenlystes Indbildning vil have Kiærligheden i sig: Men den flyer for denne Egne-Lyst, thi den boer allene i Intet; og det er Aarsagen hvorfor de ikke finde den.

32. Discipelen sagde: Hvad er dens Embede i Intet?

Mesteren svarede: Dens Embede er at virke og indtrænge i Noget; og dersom den i det Noget, finder et Stæd som staaer stille; da indtager den et saadant Sted; og fryder sig meere deri end Solen i Verden; Thi dens Embede er: At den uden Afladelse antænder en Ild i det Noget, at forbrænde det samme, og dermed overvættes inffammere sig.

33. Discipelen sagde: O kiære Mester! Hvorledes skal jeg forstaae dette?

Mesteren svarede: Dersom du tillader den, at antænde sin Ild i dig: Saa skal du befinde og føle, at den fortærer

39

din Egenraadighed, og fryder sig saa højlig i samme Ild som den haver antændt i dig, at du lodst dig heller døde, end som du indgik i det Noget eller i din Egenraadighed igien: Thi dens Lue er saa stor, at den forlader dig ikke, omendskiøndt det giælder dit Liv; Men gaaer i sin fyrige Kraft i Døden med dig; og om du endskiøndt nedfoer i Helvede, saa forstyrrede den Helvede for din Skyld.

34. Discipelen sagde: Kiære Mester! Nu kand jeg ikke længer fordrage at noget skal forhindre eller gjøre mig tvivlraadig: Hvorledes kand jeg finde den nærmeste Vej til den?

Mesteren svarede : Gak derhen, hvor Vejen er haardest: Annam det som Verden forkaster, og forkast det som Verden antager, saa at du i alle Ting vandrer Verden imod; saa kommer du den nærmeste Vej til den.

35. Discipelen sagde: Dersom jeg i alle Ting vandrer Verden imod, saa maatte jeg jo leve i idel Nød og Uroe, og agtes for at være daarlig?

Mesteren svarede: Jeg byder dig

40

ikke at gjøre noget Menniske Lidelse: Men Verden elsker ikkun Sviig, Bedragerie og Forfængelighed, og vandrer paa en falsk Vey; Og dersom du i alle Ting vandrer paa den rette Vey, saa bliver du Verdens Vey en Modsigelse; Thi den rette Vey er alle dens Veye imod. Men det du sagde: At du maatte idelig være i Angest, dette vederfaredes dig efter Kiødet, og giver dig Aarsag til bestandig Poenitentse: Men i saadan Angest er Kiærligheden allernærmest med sin Ilds Antændelse. Men det du og sagde: At du maatte agtes som daarlig for Verden, det er og sandt: Thi Veyen til Guds Kiærlighed er Verden en Daarlighed, men Guds Børn en Viisdom; Thi naar Verden seer saadan Kiærligheds Ild at tee sig i Guds Børn, saa siige de: At de ere blevne daarlige; Men den er Guds Børns største Liggendefæ, hvilken ingen Mund kand nævne, og intet Liv eller Tunge kand udsiige, hvad Guds Kiærligheds Ildflammende Lue er: Hvilken er hvidere og klarere end Solen, sødere end Honning, og kraftigere end som nogen Spiise og

41

Drik, og lifligere end all denne Verdens gandske Glæde: Hvo som erlanger den, han er rigere end nogen Konge paa Jorden, og ædlere end nogen Keyser kand være, og stærkere end all Magt.

36. Discipelen spurgte Mesteren fremdeles: Hvorhen Siælen farer, naar Legemet dør, hvad enten den er salig eller fordømt?

Mesteren svarede: Den behøver ingen Hedenfart eller Udfart; Men det dødelige Legems udvortes Liv skiller sig ikkun fra den: Siælen haver Himmelen eller Helvede i sig tilforn; Ligesom skrevet staaer: Guds Rige er

inden i Eder. Item: Guds Rige kommer ikke udvortes begribeligt, saa at man kand tage derpaa, de skulle en heller sige: See her, eller der er det! Thi det er i Siælens egen Grund. Dersom Siælen her i Tiden haver hengivet sig Gud, saa er Guds Rige aabenbaret i den, saa at Siælen staa allerede deri. Men dersom Siælen er ugudelig og haver ikke omvendt sig til Gud, saa er Helvede aabenbar i den og Siælen staa allerede deri.

42

37. Discipelen sagde: Farer den da ikke ind i Himmelen eller Helvede paa nogen faaøn Maade som man gaaer ind i et Huns, eller ligesom man kunde krybe ind i den anden Verden igiennem et Hull?

Mesteren svarede: Ney, den behøver ingen saadan Indfart; Thi Himmelen og Helvede er nærværende over alt: Siælens Hedenfart er intet andet/ end dens Villies Indvendelse enten i Guds Kiærlighed eller Vrede: Begyndelsen til denne Indvendelse, Skeer i delte Lives Tiid; Om hvilken Paulus saaledes taler: Vores Vandel er i Himmelen; Ja Christus siger ogsaa: Mine Faar høre min Røst, og jeg kiender dem, og de følge mig, og jeg giver dem det evige Liv, og De (skulle aldrig fortabes, og ingen skal slide dem af min Haand: Joh: 10, 27. 28.

38 Discipelen spurgte: Hvorledes og paa hvad Maade skeer da saadan Villiens Indgang i Himmelen eller Helvede?

Mesteren svarede: Naar Villien til Grunde overgiver sig til GUD, saa synker den ud fra sig selv uden for all Grund og

43

Stæd, hvor GUD alleene er aabenbar baade med sin Villie og Virkning. saa bliver da Siælen i sig selv som er Intet, og da fuldfører Gud sin Villie og Virkning i den, og boer i dens overladne Villie, derved vorder Siælen helliget og kommer til Guddommelig Hvile: Naar da Legemer døer, saa er Siælen igiennemtrængt med Guddommelig Kiærlighed og igiennemlyset med Guds Lys; Ligesom Ilden igiennemgløder Jernet, derved det taber sin Mørkhed. Dette Lys og Kiærligheds Igiennemtrængelse er Christi Haand, thi Guds Kiærligheds Lys haver taget den gandske Siæl i sin Vold og boer over alt i den Gud-hengivne Siæl med sit skinnende Lys og er et nyt Liv i den: Altsaa er Siælen i Himmelen og er den Hellig Aands Tempel, og er selv Guds Himmel deri han boer. Derimod vil den ugudelige Siæl ikke overgive Gud sin Villie her i Tiden, men farer stedse fort i sin egen Lyst og Begiærlighed, med Forfængelighed og Falskhed; Deri den følger Dievelens Villie: Samler kun altsaa, Ondskab, Løgn, Hoffærdighed, Gierrighed, Avind

44

og Vrede i sig, og giver sin Villie ind i saadane Laster: Derved bliver og den samme Forfængelighed aabenbar og virkende i Siælen, og igiennemtrænger den gandske og aldeles ligesom Ilden igiennemtrænger Jernet. (Skeer det nu at saadanne farer i slig Tilstand af Tiiden) saa kunde de ikke komme til nogen guddommelig Hvile, thi Guds Vrede er aabenbaret i dennem med en evig Angest og Fortvivlelse naar Legemet stilles fra Siælen; Thi de føle at de ere blevne til en idel ængstende Vederstyggelighed, og skamme sig naar de kun tænke paa at indtrænge til Gud med deres falske Villie; Ja de kunde ey heller indtrænge efter Legemetets Død; thi de ere fangne i Grumheden, ja de ere selv en Grumhed, i hvilken de have indspærret sig selv formedelst deres falske Begiærlighed, som de have opvakt i sig; Og efterdi at Guds Lys ikke skinner i dennem, og hans Kiærlighed ikke rører dem: saa ere de i et stort Mørk, og en piinlig ængstende Ilds Ovale, som bærer Helvede i sig selv, og kunde ikke see Guds Lys: Men de boe i deres eget Helvede, og behøve ingen

45

Indfart; Thi i hvor de end ere, saa ere de i Helvede; Og om de endskiønt kunde svinge sig mange Hundrede Tusinde Miile fra deres Stæd, saa ere de dog i det samme qvælende Mørk.

39. Discipelen sagde: Hvorledes gaaer det da til, at de hellige Siæle kunde ikke her i Tiiden fuldkommeligen føle til saadant Lys og stor Herlighed, og de Ugudelige ikke heller føle Helvede, efterdi at begge Deelee ere i Menneskene og virke i Menneskene?

Mesteren svarede: De Hellige føle vel Himmerig, som virker i deres Trøe, og smage desformedelst Guds Kiærlighed, derved og deres Villie hengiver sig Gud; Men deres naturlige Liv er omgivet med Kiød og Blod, og staaer i Guds Vredes Formaal eller Figur, omgivet med Verdens forfængelige Lyst, hvilken stedse igiennemtrænger det udvortes dødelige Liv: da Verden paa den eene Side, Diævelen paa den anden Side, og Guds Forbandelse i Kiød og Blod (formedelst Syndsens Iboelse) paa den tredie Side igiennemtrænger og sigter Livet: Derved Siælen

46

ofte staaer i Angest, i det at Helvede trænger ind paa den og vil aabenbare sig i den; Men den synker ind i det Guddommelige Naades Haab, og staaer som en deylig Rose midt iblandt Tornene, indtil denne Verdens

Rige falder fra den ved Legemets Død. Da bliver Guds Kiærlighed først ret aabenbaret i den, naar ingen Ting forhindrer dem meere. Her i denne Verdens Tiid maa den vandre med Christo og Christus forløser den af dens eget Helvede, i det han igiennemtrænger den med sin Kjærlighed og staaer hos den naar den ængstes af Helvede, ja forvandler dens Helvede til Himmerig. Men at du spurgte, hvorfor de Ugudelige ikke her i Tiiden føle Helvede? Derpaa svarer jeg dig, at: De føle det vel i deres falske Samvittighed, men de forstaae det ikke; Thi de have endnu den jordiske Forfængelighed, med hvilken de forlyste sig, og deri de have deres Fryd og Vellyst: Desuden saa har og det udvortes Liv, Naturens udvortes Lys her i Tiden, deri Siælen forlyster sig, derfor kand ikke Piinen blive aabenbaret i den; Men naar Legemet dør, saa kand ikke Siælen nyde saadan

47

timelig Vellyst meere: dertilmed, saa er og det udvortes Verdens Lys udslukt for den, og da staaer den udi en evig Tørst og Hunger efter den samme Forfængelighed hvormed den haver her i Tiden forlystet sig; Men erlanger intet meere deraf, end kun alleene den blotte falske Villie, som den haver indfattet i sig: De Ting som den i dette Liv haver havt formeget af, og dog ikke ladet sig nøye, dem har den hisset forlidet af, derfor er den i en evig Hunger og Tørst (som begiærer) Forfængelighed, Ondskab og Letfærdighed: De ville altid og stedse, gierne gjøre meere Ondt, men efterdi de have intet som de kunde fuldbyrde det udi, saa skeer saadan Ondskabs Fuldbyrkelse i dem selv. Saadan Helved-Hunger og Tørst kand ikke fuldkommeligen vorder aabenbaret i dennem førend Legemet dør, med hvilket de her have horet i Vellyster; Thi Legemet tilføyede dennem det, som dennem lystede efter.

40. Discipelen sagde: Efterdi at Himmelen og Helvede i denne Tiid er i Striid i os, og Gud er os saa nær, hvor boer da imidlertid Englene og Dievlene?

48

Mesteren svarede: Hvor du ikke boer med din Selvraadighsd og Egenvillie, der boer Englene hos dig og allevegne, men hvor bu boer med din Selvraadighed og Egenvillie, der boer Dievlene hos dig og allevegne.

41. Discipelen sagde: Det forstaaer jeg ikke.

Mesteren svarede: Hvor Guds Villie virker i og med en Ting, der er Gud aabenbare: I samme Guds Aabenbarelse boe og de hellige Engle. Men hvor Gud ikke er foreenet med en Tings Villie, der er Gud ey heller aabenbar i Tingen, men boer ikkun i sig selv, uden Tingens Medvirkning: I en saadan Ting er Egenvillie uden Guds Villie, og der boer Dievlene og alt hvad som er uden Gud.

42. Discipelen spurgte: Hvor langt er da Himmelen og Helvede fra hinanden?

Mesteren svarede: Saa langt som Dagen er fra Natten, og saaledes som Noget og Intet: De ere i hinanden, og det eene er som Et Intet for det andet, og foraarsage dog hinanden Fryd eller Lidelse: Himmelen er allevegne i den gandske Ver-

49

den og uden for Verden, overalt og uden Forskiel, Maal eller Stæd, og virker kun i sig selv formedelst Guddommelig Aabenbaring, saavel som og i det som indgiver sig dens Virkning; og i hvilken Ting Himmelen vorder aabenbaret, der vorder og Gud aabenbaret; Thi Himmelen er intet andet, end som det evige eeneste Godes Aabenbaring, udi hvilken alle Ting virker og vil i stille Kiærlighed. Helvede er ogsaa allevegne i den gandske Verden, hvilket ligeledes boer og virker kun i sig selv, samt og i de Ting hvorudi Helvedes Fundament vorder aabenbaret, saasom nemlig: I Selvraadigheden og en falsk Villie. Denne synlige Verden haver begge disse Dele (nemlig: Baade Himmelen og Helvede) i sig; Men Menneskets timelige eller naturlige Liv, er kun af ven udvortes synlige Verden, derfor seer man ikke den aandelige Verden i dette udvortes Lives Tiid; Thi den udvortes Verden med sit Væsen er et Skiul for den aandelige Verden, ligesom Siælen er skiult med Legemet; Men naar det udvortes Menneske dør, saa bliver den aandelige Verden

<?V.

50

aabenbaret i Siælen, enten med det evige Lys hos Englene, eller med det evige Mørk hos Diævlene.

43. Discipelen sagde: Hvad er da en Engel eller et Menneskes Siæl, efterdi Guds Kiærlighed og Vrede kunde saa aabenbare sig i den?

Mesteren svarede: Englene og Menneskets Siæl ere af eens Oprindelse, nemlig: Et Stykke udaf den guddommelige Villies Videnskab, udsprungne af det guddommelige Ord, og indførte i et guddommeligt Kiærligheds Formaal: De ere af den evige Grund, deraf Lys og Mørk udspringer; Thi Egen-Begiærlighedens

Tildragelse er Mørket, men Lyset er i den hellige Villie som virker med Gud: Naar Siælens rette ejendommelige Villie er Gud underdanig og vil hvad Gud vil, saa virker Guds Kiærlighed i den. Derimod virker Guds Vrede Ængstelse og Piine i den siælske Villies egne Tildragelse, og dette er et Mørk, paa det at Lyset maa vorde erkiændt.

Derfore er en Engel samt og Menneskets Siæl intet andet end som en guddommelig

51

Villies Aabenbaring, enten i den aandelige Lyses eller Mørkheds Verdens Egenskab.

44. Discipelen sagde: Hvad er da Menneskets Legeme?

Mesteren svarede: Menneskets Legem, er den synlige Verden: Et Billede og Væsen udaf alt det som Verden bestaaer af; og den synlige Verden, er en Aabenbaring af den aandelige Verden (hvilken i dette dødelige Liv er os usynlig); Et Formaal af det evige Lys og af det evige Mørk (frembragt) af det aandelige Virkend: Altsaa er den synlige Verden Evighedens Udkast eller Modell, ved hvilken Evigheden haver gjort sig synlig (derved kand fornemmes) at egen Tildragende Villie, og ligeledes en overladen Villie haver virket med hverandre, og enhver af dem virker efter sin Egenskab godt eller ondt. Et saadant Væsen er og det udvortes Menneske; Thi Gud skabte det udvortes Menneske udaf den udvortes Verden, og indblæste ham den aandelige usynlige Verden til en Siæl og et forstandigt Liv: Derfor kand Siælen andtage

52

og virke baade godt og ondt i den udvortes Verdens Væsen?

45- Discipelen spurgte: Hvad bliver der da siden, naar denne Verdens Tiid er omme, og Alting forgaaer?

Mesteren svarede: Det materialske Væsen, nemlig: De fiire Elementer, samt Solen, Maanen og Stierne skal kun ophøre, og da bliver den indvortes aandelige Verden gandske synlig og aabenbar; Men hvad som i denne Tiid er virket formedelst Aanden, være sig ondt eller godt, det stiller sig ad efter aandelig Art i enhver Gierning: Da det Gode indgaaer i Lyset, og det Onde gaaer ind i der evige Mørke; Thi alt hvad enhver Villie haver føed, det indtrænger sig i sin Grunds Liighed igien; og da bliver Mørket kaldet Helvede (eller Hule) saasom en evig Forglemmelse af alt godt; og Lyset bliver kaldet Guds Rige, hvilket er de Helliges evige Fryd og Lovsang, fordi de ere forløste fra saadan Piine. Den yderste Dom, er Guds Kiærligheds- og Vredes-Ilds Antændelse: Deri alt det udvortes synlige Væsens Materie for-

53

gaaer; Da enhver Ild (nemlig: Kiærlighedens- saavelsom Vredens-Ild) drager sit Væsen som er dens Lige ind i sig: (forstaae: Hvad som er virket i en god og reen Hensigt, med oprigtigt Hierte, det drager og annammer Guds Kiærligheds Ild til sig; thi det er dens Lige, og er virket ved dens egen Bistand: Men hvad som er virket i ond Hensigt med et falskt Hierte, det drager og annammer Vredens Ild til sig, thi det er dens Liige og haver sin Oprindelse af dens Egenskab). Det reene Væsen brænder i Kiærlighedens Ild, paa den allerlifligste Art og Maade; og (samme reene Væsen) giver sig gerne med Begiærlighed ind i Kiærlighedens Ild, og skinner i ubegribelig Klarhed formedelst Kiærlighedens Ilds Igiennemtrængelse. Derimod fortærer Vredens Ild det falske Væsen, som er virket i Vreden; og naar da det falske Væsen er fortæret, saa staaer den piinagtige Villie, som haver virket Falskheden, blot i sin egen Skikkelse og Form. 46. Discipelen sagde: I hvilken

54

Materie eller Skikkelse skulle vore Legemer opstaae?

Mesteren svarede: Der faaes et naturligt, grovt elementariskt Legeme; hvilket i denne Tiid, er liigt de udvortes Elementer: Men i det samme grove Legem er en subtil Kratt, hvilken er god og kommer overeens med Solen; thi (samme gode Kraft) er i Begyndelsen kommen og udsprungen af den guddommelige Kraft: Af denne gode Jords Kraft er Legemet taget: Denne gode Kraft, som i denne Tiid ligger skiult i dette vort dødelige Legeme, skal igien opstaae i en dejlig igiennemskinnende Crystalinisk-Materialisk-Egenskab, i aandeligt Kiød og Blod (som er uforgiængeligt) og vedvarer evindeligt. Ligeledes skal ogsaa den gode Kraft i Jorden vorde lutret og crystalliseret, og da skinner det guddommelige Lys ubehindret i alt Væsen. Og ligesom den grove Jord forgaaer, og skal ikke meere komme igien, saaledes forgaaer og Menneskets grove Kiød, og skal ikke arve Guds Rige. Men alle Ting maa fremstilles for Dommen, ved hvilken det Onde vorder skilt

55

fra det Gode, saavel i Jordens Materie, som og den Menneskelige Legems Aske. Thi naar Gud bevæger endnu eengang den aandelige Verden, saa drager enhver Aand sit aandelige Væsen til sig igien; (nemlig: En god

Aand og Siæl, drager sit aandelige gode Væsen til sig, og en Ond sit Onde); Men man maae forstaae en Kraftes materiale Væsen, hvilket er idel Kraft, ligesom en materialisk Tinctur der bestaaer af idel Kraft.

47. Discipelen sagde: Altsaa skulle vi ikke opstaae med de synlige Legemer, og ej i dennem leve evindeligt?

Mesteren svarede: Naar den synlige Verden forgaaer, da forgaaer og tillige alt det som haver været synligt eller udvortes begribeligt, med alt hvad som deraf er kommet; og intet meere bliver besftaaende af denne Verden, end som den crystalliniske Art og Form; og ligeledes bliver den aandelige Jord bestaaende i Mennesket; Thi Mennesket bliver gandske ligt den aandelige Verden, som endnu er skiult.

48. Discipelen sagde: Skal og Mand og Qvinde, Børn eller Slægtin-

56

ge, forbinde sig med hverandre ligesom her i Tiden skeer?

Mesteren svarede: Hvi est du saa kiødelig sindet? Hisset er hverken Mand eller Qvinde; Men de ere alle ligesom Guds Engle, nemlig: Mandelige Jomfruer: Hverken Søn, Datter, Broder eller Søster; Men de ere i Christo alle een Slægt: De ere alle som Een, ligesom et Træ i sine Greene; og dog adskillige Creature; Men Gud er Alting i Alle: Dog have de en aandelig Erkiendelse til ar viide hvad enhver har været, og hvad enhvers Forretning har været; Men der er aldeles ingen Tilegnelse, ej heller nogen Begiærlighed til saadant Væsens Antagelse i dennem.

49. Discipelen sagde: Skulle de og alle nyde den evige Glæde og Herliggiørelse i lige Grad?

Mesteren svarede: Skriften siiger: Saadant et Folk og saadan en Gud. Item: Hos den Hellige est Du hellig; og hos en Forvendt beviiser Du dig fortrædelig, Psalm 18, 26. 27. Og St. Paulus skriver: At

57

de Hellige skulle i Opstandelsen overgaae hinanden, ligesom Solen Maanen og Stiernene. 1 Cor. 15, 41. Derfor saa viid nu: At de skulle alle nyde guddommelig Kraft og Virkning; Men deres Kraft og Oplysning bliver gandske ulige (og teer sig herligere eller mindre) alt efter den Kraft, hvormed enhver i denne Tiid er bleven iførdt i sin ængstende Virkning (her gjelder det, om at have iført Christum, og formedelst den Hellig Aands Bistand trænget sig igiennem Ængstelighedens Grund); Thi denne Tiids Creatures ængstlige Virkning er den guddommelige Kraftes Aabenbaring og Fødsel, formedelst hvilken Guds Kraft vorder bevægende og virkende: De som nu i denne Tiid have efterfulgt Christum og virket ved hannem, og ikke fulgt Kiødets Lyst, disse have en stor Kraft og overvættes Herliggiørelse i og hos sig: Men de andre, hvilke ikkun have ventet paa en tilregnet Retfærdighed, og imidlertid tient Bugens Gud, men have dog tilsidst endeligen omvendt sig, og erlanget Guds Yndest; Disse have ikke saa stor

58

Kraft og Oplysning; Derfor skal der være Forskiæl imellem dem, ligesom der er Forskiæl imellem Soel og Maane og Stierne; og ligesom Markens Blomster overgaaer hinanden i Dejlighed, Kræfter og Dyder.

50. Discipelen sagde: Hvorledes eller ved hvem skal Verden dømmes?

Mesteren svarede: Ved guddommelig Bevægelse, formedelst Christi Person og Aand, hvilken formedelst det Guds Ord som blev Menneske skal skille det fra sig, som ikke hører Christum til, og vil gandske aabenbare sit Rige i denne Verdens Stæd, nemlig: paa det Stæd som nu Verden staaer; Thi Adskillelsens Bevægelse skeer paa samme Tiid tillige overalt.

51. Discipelen sagde: Hvor skal da Diævelene og de Fordømte vorder henkastede, efterdi denne Verdens gandske Rige hører Christo til, og skal vorder forklaret; skulle de da drives uden for denne Verdens Ort og Stæd, eller skal Christus aabenbare og have sit Riges Herredømme uden for denne Verdens Stæd?

59

Mesteren svarede: Helvede bliver allevegne i denne Verden, men dog forborgen og skiult for Himmerig; ligesom Natten er skiult og forborgen i Dagen; Lyset skal evindeligt skinne i Mørket, og Mørket kan ikke begribe det: Altsaa er Lyset Christi Rige, og Mørket er Helvede, deri Diævelene og de Ugudelige boe; og da blive de nederrykke og lagte til Fodskammel af Christi Rige, og saaledes giort til Spot.

52. Discipelen spurgte: Hvorledes og paa hvad Maade skulle alle Folk fremstilles for Dommen?

Mesteren svarede: Guds evige Ord, af hvilket alt aandeligt creaturligt Liv er ganget frem, bevæger sig paa samme Tiid, efter Kiærlighed og Vrede, i alt Liv som er udaf Evigheden, og fremfører Creaturene (eller Skabningerne) for Christi Dom. Formedelst dette Ords Bevægelse, vorder alle Gierninger som ethvert Liv

haver virket, aabenbaret i det samme Liv eller Creatur som haver virket dem, saa at enhver seer og befinder sin Belønning eller Dom i sig; Thi saa snart det men-

60

neskelige Legem dør, saa bliver Dommen strax aabenbaret i Siælen; Men den yderste Dom er kun det aandelige Legems Igienkomst samt Verdens Adskillelse, da det Gode skal stille sig fra det Onde, saavel Verdens Væsen som og det menneskelige Legeme, og enhver Ting indgaaer i sin Forvaring; og saaledes aabenbarer Gud sin skjulte Hemmelighed i alt Væsen og Liv.

53. Discipelen sagde: Hvorledes skal Dommen fældes?

Mesteren svarede: Besee Christi Ord; Hvilken skal sige til dem hos den Højre Siide: Kommer hid I Min Faders Velsignede! og arver det Rige, som Eder har været bered fra Verdens Begyndelse; Thi jeg var hungrig og I gave mig at æde, jeg var tørstig og I gave mig at drikke, jeg var fremmed og I toge mig til Eder, jeg var nøgen og I have klæd mig, jeg var syg og i Fængsel, og I kom til mig og besøgte mig. Da skulle de Retfærdige svare og siige: HÉRre! naar

61

have vi seet Dig hungrig, eller tørstig, eller fremmed, eller nøgen, eller syg, eller i Fængsel og have tient dig? Og Kongen skal svare og siige til dem: Hvad I have giordt Een af disse Mine mindste Brødre, det have I giordt Mig. Da skal han og siige til de Ugudelige hos sin venstre Haand: Gaaer bort fra Mig I Forbandede! i den ævige Ild, som er bered Dievelen og hans Engle; Thi jeg var hungrig, og I gave mig ikke at æde; jeg var tørstig, og I gave mig ikke at drikke; jeg var fremmed, nøgen, syg og fangen, og I have ikke tient mig. Da skulle de og svare og siige til hannem: Naar have vi seet Dig hungrig, tørstig, fremmed, nøgen og have ikke tient dig? Da skal han og svare dennem: Sandelig siiger jeg Eder; Hvad I ikke have giordt Een af disse Mine Mindste, det have I og ikke giordt Mig. Og de skulle gaae ind i den evige Piine, men de Retfærdige i det evige Liv.

62

54. Discipelen sagde: Kiære Mester! hvorfor siger Christus: Hvad I have giordt disse Mindste, det have I giordt mig; og hvad I ikke have giordt dennem, det have I og ikke giordt Mig? Hvorledes beviiser man Christum slige Velgierninger saaledes, at det vederfares hannem Selv?

Mesteren svarede: Christus boer væsentlig i deres Troe, som sig have gandske overgivet til hannem; og Han giver dem sit Kiød til Spiise, og sit Blod til Drikke, og besidder derved deres Troes Grund i deres indvortes Menneske; derved en Christen er en Green paa Christi Viin-Træe, og bliver kaldet en Christen, fordi Christus boer aandelig i hannem; og hvad Godt man nu beviiser en saadan Christen i hans legemlige Nød, det beviser man Christo selv, hvilken boer aandelig i den Troende: Thi en saadan Christen er ikke sin Egen, men er Christum gandske hengiven: Derfor skeer der Christo selv, efterdi et saadant Menneske er Christi Ejendom. Og hvo som unddrager sin Haand fra et saadant nødlidende Chri-

63

stent Menneske, og ikke vil staae ham bie med Hielp i Nøden, den støder Christum fra sig og fører ham i hans Lemmer; Thi naar er Christen! Menneske, som er fattigt i denne Verden, beder dig, og du nægter hannem din Hielp i hans Nødtørftighed, saa haver du forviist Christum selv; og hvad man gjør et saadant Chris stent Menneske til Lidelse, det gjør man Christo selv. Naar man bespøtter, forhaaner, laster og støder et saadant Christen! Menneske fra sig, da gjør man alt saadant imod Christum selv. Men hvo som annammer, bispiser, lædsker, klæder og holder sig til hannem i hans Nød, den gjør alt saadam ved Christum og sit eget Legems Medlemmer, ja han beviiser sig selv alt dette, saafremt han er en Christen; Thi i Christo ere vi alle Et, ligesom Træet i sine Greene.

55. Discipelen sagde: Hvorledes vil da disse bestaae paa Dommens Dag, hvilke plage den Fattige og Elændige, og udsue hans Sved af ham, ja trænge og trække ham til sig med Vold, og agte ham som deres Fodskammel, kun i den

64

Hensigt, at de kunde være Selv-Egne-Mægtige, og fortære hans Sved i Vellyst med Hovmodighed og Overdaadighed?

Mesteren svarede: Alle disse gjøre dette imod Christum Selv, og høre til hans strænge Dom; Thi formedelst saadan Medfart lægge de Hænder paa Christum, forfølge Ham i hans Lemmer, og hielp dernæst til at formere Diævelens Rige; Og ved saadan deres Medfart og Tvang afdrage de den Fattige fra Christo; saa at den Fattige og søger ofte en u-lovlig Vej til at fylde sin Bug; Ja, de der trænge den Fattige, gjøre intet andet

end som Diævelen selv, hvilken uden Afladelse imodstaaer Christi Rige, som virker i Kiærlighed; Thi alle som ikke af gandske Hierte omvende sig til Christum og tiene hannem, de maae indgaae i Helvedes Ild, udi hvilken er idel saadan Egenhed.

56. Discipelen sagde: Hvorledes skulle da disse bestaae, hvilke i denne Tiid trætte og kives om Christi Rige, og for sammes Skyld, forfølge, skiænde, forhaane og laste hinanden?

65

Mesteren svarede: Alle disse have endnu ikke erkiendt Christum, men staae ikkun i en Skygge, og stride med hverandre om Overvindelser, ligesom Himmel og Helvede. All Hovmodigheds opblæsende Høyhed, i hvilken man strider kun om Meeninger, er Egenraadighedens Eyendoms Billede: Hvo som ikke haver Christi Aand og staaer ved hannem i Troen og Ydmyghed, den er kun bevæbnet med Guds Vrede, og tiener Selvraadighedens Figur, nemlig: Mørkhedens og Guds Vrede; Thi all Egenhed skal paa Dommens Dag gives Mørkheden, og altsaa tillige de Kivagtiges unyttige Trætte, hvilken de ikke føre i nogen kiærlig Hensigt, men kun i forestillet Egenhed, derved at lade see deres Meninger at de ere lærde, og opirre Fyrsterne til at krige om saadanne førudsattede Meeninger, ja bestorme og ødelægge Folk og Land med saadan forestillet Skygge-Striid: Alle disse henhøre til Dommen, som skal stille det Falske fra det Retskafne: Da skulle alle Meeninger og Skyggeværk ophøre; Og alle Guds Børn skulle vandre i Christi

66

Kiærlighed og han i os. Alt hvad som i denne stridende Tiid ikke er nidkiært formedelst Christi Aand, og begjærer at befordre den rette Kiærlighed, men søger kun Egen-nytte i sin Strid, det er af Diævelen, og henhører til Mørket, og skal skilles fra Christo; Thi i Himmelen tiene alle Gud deres Skaber i Ydmyghed.

57. Discipelen sagde: Hvorfore tillader da Gud saadan Striid her i Tiiden, og hvorfor skeer saadant?

Mesteren svarede: Livet staaer udi Striid af den Aarsag, at det formedelst samme Striid kand vorde aabenbarligen samt føleligt og kiendeligt, saa og at Viisdommen kand i adskillige Maader vorde erkiendt; Og alt dette tiener til Overvindelse; Thi der skal udspringe stor Lov og Priis i de Hellige (som ere og leve) i Christo, fordi at Christus i dennem haver overvundet Mørket og all Naturens Egenhed, og forløst dem fra Striid; Derover de evindeligen fryde sig, efterdi de faae at see og erkiende, at den Ugudelige betales med sin egen Ondskab. Derfor saa lader Gud nu alle Ting staae

67

i frie Villie, paa det at det evige Kiærligheds og Vredes samt Lysets og Mørkets Herredømme kand blive aabenbaret og kiendeligt, saa at ethvert Liv kand (utvunget) foraarsage og opvække (enten sin) Dom eller Belønning i sig; Thi hvad som er en Striid og Piine for de Hellige i denne deres Trængsels Tiid, det skal forvandles for dem til stor Glæde og Fryd: Derimod skal det som er en Lyst og Fryd i denne Verden for de Ugudelige, forvandles til evig Skiendsel for denne: Af saadan Aarsag formaner Skriften de Hellige til at døde de jordiske Lemmers Attrae, fordi de Helliges Fryd udspirer og grønnes igiennem Dødsen, ligesom Lyset udspirer af Ilden formedelst Taandens Dødelse og Fortærelse; Thi ved saadant Forhold løses Livet fra Naturens Piinagtighed og besidder en anden Verden; Og ligesom Lyset haver en gandske anden Egenskab end Ilden, thi Lyset er givende og mildt, hvilket skinbarlig kand deraf sees, at det oplyser der gandske Huus: Derimod er Ilden sig selv fortærende og opslugende. Saaledes grønnes og Sagt-

68

modighedens hellige Liv igiennem Døden, i det Egen-villien dødes, da Guds Kiærligheds Villie regierer og virker alle Ting i alle.

Thi paa samme Maade haver det Ævige andtaget en Besindelse og Adskillighed, og formedelst samme Besindelse førdt sig ud igiennem Døden, og derved førdt sig ind i Glædens store Rige, hvorved der er en evig Leeg og evig Aarsag til Frydens Rige i den u-endelige Eenighed.

Derfore maae Piinagtigheden være en Grund og Aarsag til saadan Fryds Bevægelse.

Og udi alt saadant ligger Guds Viisdoms skiulte Hemmelighed.

Hvo som beder, den faaer; hvo som leder, den finder; og hvo banker paa, for hannem skal oplades.

Vor HERres JEsu Christi Naade, dg Guds Kiærlighed; og den værdige Hellig Aands Samfund, være med os alle, Amen.